

Ocene

Mehka črta v ciklu Zvokotok

6 min • 04. 02. 2026

Deli ▾

[☰ Vse epizode](#)[Naroči se ▾](#)

Opis epizode

Zvokotok v CD: Mehka črta

Dvorana Duše Počkaj

31.1.2026

Avtorji in izvajalci: Loup Abramovici, Vid Drašler, Tomaž Grom, Samo Kutin, Lola Mlačnik, Eduardo Raon

Projekt, predstava, performans ali koncert Mehka črta je razširitev skladbe Kamni iz znamenite Zbirke proze, Prose Collection eksperimentalnega skladatelja Christiana Wolffa, ustvarjene za neglasbenike. Tomaž Grom je Wolffovo spodbudo skozi leta večkrat sprejel in denimo z večjim kamnom igral na strune ležečega bendža, pri čemer je teža kamna skozi počasne premike ustvarjala hkrati posebno napetost, vtis latentne nevarnosti težkega kamna in hkrati minimalističnega detajla zvokov s strun. Sobotni dogodek Mehka črta je takšno akcijo z drugimi načini razširil na skupinsko dejavnost, ki jo je pod Gromovim vodstvom izvedla zasedba glasbenikov Vida Drašlerja, Lole Mlačnik, Sama Kutina, Eduarda Raona in plesalca Loupa Abramovicija. Poleg Wolffove besedilne partiture pa ima kamenje v glasbi še druge kontekste. Kot zvočila ga je uporabilo še več skladateljev, kamnite objekte srečamo v zvočnih instalacijah nemških umetnikov Bernharda Leitnerja in Rolfa Juliusa, ter kar v vrsti del slovenskih skladateljev – Peter Šavli je elektroakustično Erozijo s posnetki iz kamnolomov napolnil z neprijetno podobo sveta v razpadu, skupina JataC se je temeljito posvečala kamninam v delu Kronolit z vidika časovnosti kamna kot snovi, na kateri bivamo in ki kroži v osončju. Ob tem je še več skladateljev in izdelovalcev kamnitih glasbil sledilo kitajski tradiciji litofonov, zvenečih tankih kamnitih kosov.

Referenc je polno tudi zunaj glasbe, stika zvoka – v nekem drugačnem smislu – in kamna pa se denimo poglobljeno loti filozof Mladen Dolar v eseju Kamen in glas, kjer je sicer v središču literatura. Tu naj omenim samo Dolarjevo analizo Beckettovega romana Molloy in nenavadnega razmerja med dvema pojmom, kamnov, ki jih naslovni ne-junak prenaša v žepih, jih previdno vtika v usta in sesa ter Beckettovega odnosa do glasu kot nečesa odlučenega od notranjosti, osebnosti, identitete. Mehka črta celo vsebuje prizor govora Loupa Abramovicija, ki ga v natančno sinhroniziranih gestah zvočno prekriva posnet šum kamenja. Razgradnja stroge opozicije med nemim, pasivno obstojim, vztrajnim kamnom in minljivim, nematerialnim, a pregovorno izraznim glasom, kot jo ob literaturi in filozofiji izpostavi Dolar, pa lahko osvetli tudi nekatere glasbene pristope Zvokotoka. Cikel sicer tematizira komponirano glasbo – torej zapisano, fiksirano v oprijemljivo sled – a pogosto v stiku z improvizacijo ali drugimi načini nepripravljenega, dogovorjenega, ne pa nujno pisno overjenega načrtovanja glasbe, zvoka in giba. Torej so lahko vprašanja Mehke črte naslednja. Kako zložiti delo, ki bi nekaj storilo, premaknilo, podalo, a z materialom, kot je kamen, ki sam po sebi ne dela nič, je negiben in ne sporoča ničesar? Je sploh mogoče najti tisto, kar romantizirana predstava umetnika imenuje »lasten glas«, a s kamenjem, torej domnevno popolnim nasprotjem glasu, z anonimnim, vsakdanjim šumom, brez glasbila, na katerem so se glasbeniki skozi leta mojstrjena prebili do svojega izraza? In kako uresničiti individualno idejo s še petimi zelo različnimi posamezniki, ki niso le izvrševalci navodil?

Kaj se je torej dogajalo v Mehki črti? Vstop v Dvorano Duše Počkaj je šest nastopajočih pospremilo z repetitivnim udarjanjem prodnikom, sledili pa so stebri dela – ki je bilo vnaprej natančno koordinirano, dogovorjeno, izvežbano. Abramovici je sprožal dolgo nihanje nevarno težkega kamna in obredno potiskal veliko klado po s kamni ustvarjeni prečni poti na polovici odra, Eduardo Raon, sicer harfist, je med drugim deloval s polaganjem kamnov na vibrirajoče površine, multiinstrumentalist Samo Kutin je lokeval na litofona zvočila in na opne spuščal tok peska, Lola Mlačnik in Vid Drašler sta bila kot tolkalca še najbliže svojemu lastnemu instrumentariju, Tomaž Grom pa je izza mešalne mize nadziral ozvočenje, predvajanje zvočnih zapisov ter med drugim s hidrofonom, vodnim mikrofonom lovil zvočnosti posebnih kamnov, ki – in tu spet ne moremo ne pomisliti na Molloyevo sesanje kamnov – prav obratno sami zaradi svoje sestave sesajo, vsrkavajo, pijejo vodo. Če je rob, površina kamna lahko tako propustna, če je črta med trdno in tekočo snovjo lahko tako mehka, tudi vnaprej postavljene pregrade v glasbi niso neprehodne.

Raznolikost, kontrasti, zvočna in gledališka pestrost materiala je v 50-minutnem kosu skrbela za zanimivost dogajanja, a v tem se je dalo slišati Gromovo prepoznavno skladateljsko ravnanje, odrezavo, odločno, a z občutljivostjo izkušenega glasbenika, improvizatorja ozaveščeno izmenjavo odsekov, gradnje in popuščanj, repeticij in prekinitvev, vrtenja prodnikov in padcev kamnov, stalnega šuma padajoče mivke in njenega prestrezanja. Skratka, v ozadju kamninske spektakelske aktivnosti šestih akterjev, v prečenju razpok med kompozicijo in spontanim odzivanjem, glasbo, prostorom in gibom smo lahko uživali tako v plastenju kontekstov, kot tudi v čisti muzikalnosti.

Primož Trdan

3. program Radia Slovenija – program Ars

Tavčarjeva 17

1550 Ljubljana Slovenija

Kontakti

01 475 22 13

ars@rtvslo.si

ARS

Spored

Podkasti

Ekipa

Frekvence

Kontakt

Oddaje od A do Ž ▾